

Изм. № 03-00-9 / 10.9.2021 г.

ДО

Г-Н АТАНАС ПЕКАНОВ
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ
СРЕДСТВА

ОТНОСНО: Актуализиран проект на „Националния план за възстановяване и устойчивост“
(Версия 1.3. от 20.07.2021 г.)

УВАЖАЕМИ Г-Н ПЕКАНОВ,

Българската стопанска камара – съюз на българския бизнес (БСК) внимателно следи процеса по подготовката на Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (НПВУ). През изтеклите месеци БСК отправи редица предложения за подобряване структурата и съдържанието на НПВУ, част от които бяха възприети от държавната администрация. Следва да се отбележи и подобрение в представянето на отделните проекти и реформи, които вече са обвързани със Знаковите европейски инициативи (Flagships), както и визията на авторите за отговор на някои от специфичните препоръки към България, на които Планът следва да даде. В този смисъл бяха и част от препоръките, изложени в становището на Икономическия и социален съвет към първата оповестена версия на НПВУ¹. Като цяло оценяваме работата по надграждане на проектите, обхванати от Плана, като положителна. Продължаваме, обаче, да имаме резерви по отношение на някои решения.

Като работодателска организация, за нас особен интерес представлява Програмата за икономическа трансформация. Изцяло поддържаме аргументите, изразени в писмо на работодателските и синдикалните организации до Президента на Р България, изпратено с копие до Вас (вх. №17-00-53/29.06.2021 г.) и министъра на икономиката г-н Кирил Петков, относно **съотношението на финансови инструменти и безвъзмездни средства**, като изразяваме разочарование, че няма индикации за преосмисляне на това предложение. Не би следвало разработването на икономически политики да противопоставя стартиращи и действащи компании, които имат различни потребности от инструменти за възстановяване и развитие на дейността си. **По този въпрос би следвало да се търси балансирано решение, което да отразява нуждите на максимално голям брой предприятия, като средствата достигнат максимално бързо до реалния сектор.**

В съответствие с чл. 18, т. 4, б. „р“ на Регламент(ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 година за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост, **отново поставяме на вниманието Ви настояването на национално представените организации на работодателите и работниците, консултациите със социалните партньори в наблюдението на изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост, да бъдат институционализирани.** Както е посочено в цитираното по-горе становище на ИСС, необходимо е управлението на инвестициите да се извършва в съответствие с принципите на партньорство. Това би

¹ <https://esc.bg/wp-content/uploads/2021/02/opinion-esc-3-70-2020-bg-rev1-4.pdf>

позволило участието на социалните партньори по прозрачен начин във вземането на решения по детайлизирането на процедурите за изпълнение и мониторинг на интервенциите по области на политика. По този начин ще се гарантират адекватен и навременен процес на контрол и обратна връзка от социално-икономическите партньори и другите представители на гражданското общество при прилагането на мерките, напредъка и изпълнението на плана.

Използваме случая отново да призовем за **предприемане на действия за официалното депозирание на плана**, за да може България да се възползва от възможността за авансовото плащане, но и за да стартира реалното изпълнение на проектите. Изразяваме и сериозни опасения, че предвид отворените въпроси, представени от Вас на заседание на Комисията по въпросите на Европейския съюз на Народното събрание на 01.09.2021 г., съществува възможност проектът да не бъде одобрен от Съвета в следващите месеци. По отношение на предложението да бъде създадена Комисия за енергиен преход за изработването на Пътна карта към климатична неутралност, мнението ни е че нейната работа би следвало да се базира на дългосрочна стратегия с хоризонт до 2050 г., чрез която да се поемат последователни и конкретни ангажименти за осигуряване на плавен преход за декарбонизация в енергетиката.

Съгласно изискванията на Годишна стратегия за устойчив растеж за 2021 г. (ГСУР), която залага основните принципи, които трябва да определят приоритетите на държавите членки, залегнали в плановете за възстановяване и устойчивост, всички **национални планове трябва да се съсредоточат силно върху реформите и инвестициите в подкрепа на зеления и дигитален преход и справедливостта.**

ГСУР подчертава, че публичните средства, които ще се предоставят чрез Механизма за възстановяване и устойчивост, не трябва да заместват, нито да изтласкват частните инвеститори, а да допълват и насочват частните инвестиции, когато това е необходимо, т.е. когато системни или пазарни неефективности или щети, дължащи се на епидемията от COVID-19 и последвалата икономическа криза, не позволяват на пазара да се възстанови самостоятелно и да се постигнат целите на политиката. Запазването на равнопоставените условия на конкуренция в рамките на единния пазар е необходимо за да се насърчат иновациите и да се ускори възстановяването.

Зелен преход

За да се постигне амбицията в областта на климата държавите членки следва да представят реформи и инвестиции в подкрепа на екологичния преход в областта на енергетиката, транспорта, декарбонизацията на промишлеността, кръговата икономика, управлението на водите и биологичното разнообразие. Държавите членки следва да ускорят намаляването на емисиите чрез **бързо внедряване на възобновяеми енергийни източници и водород** и засилени действия за **енергийна ефективност на сградите**. Инвестирането в **устойчива мобилност** също е идентифицирано от Европейската комисия като дейност, която ще е от полза за възстановяването. От държавите членки се очаква и да предприемат действия за **насърчаване на по-кръгова икономика**, подобряване на екологичната инфраструктура и опазване и възстановяване на биологичното разнообразие².

Българският план в тази част е фокусиран в три основни направления:

- създаване на условия за ускорено внедряване на възобновяеми енергийни източници и водород;
- засилени действия за повишаване на енергийната ефективност на икономиката;
- устойчива мобилност.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0575&from=en>

Делът на средствата, заделени за зелен преход са в размер на 38.1%

Коментари:

Българският план формално следва основните инициативи, определени като приоритетни от Европейската комисия в областта на т.нар. зелен преход.

Кръгова икономика

Както и в предходните версии на Плана, темата за кръгова икономика все още е слабо застъпена. В предходно становище на БСК³ направи предложение за включване на инвестиции за декарбонизация на промишлеността чрез технологично и продуктово реструктуриране и производството на стоки с висока добавена стойност, на крайни продуктови групи, което може значително да намали енергийния и ресурсен интензитет на единица БВП. Това предложение е частично отразено, но предлагаме в изброените в проектния фиш⁴ дейности да се включат и такива, които ще спомогнат за адекватно и дългосрочно прилагане на принципите на кръгова икономика:

- Проекти за оползотворяване – използване на натрупани големи количества минерални отпадъци от различни сектори на преработвателната индустрия за производство на продукти или непосредствено влагане в строителството – вкл. изпитвания на строителни качества, на възможни употреби без въздействия върху околната среда, промени в нормативни актове и процедури – зелени обществени поръчки,

- Към текста: *„Дейности, свързани с ограничаване на пластмасовите опаковки и внедряване на технологии“* да се добави *„за преработка и химическо рециклиране на пластмаси“*.

- Да се добави и дейност *„Стимулиране на разширяване на информираността на потребителите за въглеродния отпечатък, ресурсната ефективност или други показатели, които характеризират прехода към кръгова икономика“*

- Осигуряване на публично достъпна информация за отпадъците – вид, количество и качество. Наличието на публична информация е от съществено значение за компаниите, за да се създадат бизнес вериги за преработване на отпадъците и тяхното оползотворяване.

- Насърчаване практическото приложение на т.нар. *„зелени обществени поръчки“*, не просто чрез закупуване на *„зелени продукти“*, но чрез залагане на критерии в техническите спецификации и критерии за оценка, които да насърчават трансформацията на линейните процеси в кръгови.

Обръщаме още веднъж внимание и на необходимостта от предвиждане на средства за стимулиране на общините за преминаване към определяне на такса битови отпадъци на база количество, като в плана се включат инициативи за управление на отпадъците.

„Нисковъглеродна икономика“

Все още отсъства необходимия баланс в предложените политики и мерки, насочени към енергетиката и индустрията. Мерките, предвидени за *„нисковъглеродна икономика“*, се отнасят предимно към енергетиката и са насочени към намаляване на националните въглеродни емисии, което е оправдано, доколкото редица индустриални производства, включително енергийноинтензивната промишленост, са привели дейността си в съответствие с най-добрите налични техники и са редуцирали емисионните си нива. Това не е общо правило за всички икономически сектори, което би следвало да е отчетено в

³ https://www.bia-bg.com/uploads/files/positions/NPVU_BIA_stan-261120.pdf

⁴ Програма за икономическа трансформация

НПВУ. Отбелязваме, че мерки за намаляване на въглеродния интензитет на индустрията и емисиите от индустриалните процеси почти липсват. Възможностите за изграждане на мощности с ВЕИ за собствено потребление на предприятията обхващат не повече от 25% от индустриалните емисии, а мерки за самите индустриални процеси (нисковъглеродни технологии) не са предвидени.

„Енергийна ефективност в сграден фонд“

Продължава да се прилагат и предлагат решения на социални проблеми с инструменти и програми, предназначени за комплексни решения за сгради, инсталации и съоръжения. Както неколкосткратно предлагаме, реформата в политиката за сградно обновяване би трябвало да бъде на основата на схеми за съфинансиране от собствениците при осигуряване на необходимите финансови инструменти и защита за уязвимите домакинства.

Съгласно оценките, които представиха наши браншови организации, дългосрочният ефект от тази инвестиция ще е отрицателен, тъй като все още продължава практиката за предоставяне на безвъзмездно финансиране на ограничен брой многофамилни жилищни сгради, при което еднофамилните са изключени като допустими обекти. Поддържаме вече изразяваното становище, че следва да се намали субсидията и да се даде възможност за допълващи инвестиции от страна на собствениците чрез подходящи и достъпни финансови инструменти, както и да се въведе задължително изискване за постигане на разходно оптимални равнища на енергийна ефективност в целия жизнен цикъл на енергоспестяващите мерки. Необходимо е и създаването на електронен регистър за дигитални сградни дневници за по-добро планиране, подбор на бенефициентите и отчитане на резултатите от мерките по обновяване на сградния фонд.

„Транспортна свързаност“

В общи линии основните проблеми и цели са заложили подходящо, но е необходим допълнителен акцент върху **пътната безопасност и устойчивото управление на пътната инфраструктура**.

Предложената инвестиция „Подобряване на безопасността на движение по пътищата в Република България чрез създаване на условия на устойчиво управление на пътната безопасност“⁵ в ограничена степен ще доведе до постигане на поставената цел. Препоръчваме обмислянето на внедряване на интелигентни транспортни системи в изграждащите се магистрали и пътища, като допълнителни инвестиции, които да залегнат при евентуално активиране на заемната част на Механизма за възстановяване и устойчивост или други възможни източници (*моля вж. подробното предложение в Приложение № 1*).

В плана отсъства цялостен поглед върху електрическата мобилност. Препоръчително е като реформи да се предвидят следните мерки:

- Определяне на ресорно министерство или административна структура, която да координира цялостна и съгласувана националната политика в сферата на електрическата мобилност и алтернативните горива;
- Изготвяне на национална стратегия за развитие на електрическата мобилност и алтернативните горива и план за прилагането ѝ.

„Устойчиво селско стопанство“

Изразяваме разочарование от необходимостта за отпадане от Плана на инвестиционния проект "Подобряване на състоянието и модернизация на

⁵ Проект 23

хидромелиоративната инфраструктура в страната". Особено като се има предвид, че тази инвестиция би имала комплексен и мултиплициращ положителен ефект върху земеделието и респективно селското стопанство. Чрез изграждането и поддържането на хидромелиоративни съоръжения се доставя вода за нуждите на земеделците, осигурява се отводняване, превенция от наводнения, ерозия и екстремна суша, както и се осигурява вода, която е необходима и на други производствени сектори. Хидромелиоративните съоръжения дават възможност и за регулиране речния отток на някои от големите реки, като това би могло да намали ефекта от катастрофични събития върху нашата територия и тази на съседни държави. Необходимо е диалогът със службите на ЕК да продължи за преодоляване на проблемните области и да се обмислят внимателно възможностите за финансиране през заемната част на Механизма за възстановяване и устойчивост.

В предложените реформи и инвестиции напълно отсъстват **горите, горското стопанство и промишленост**, независимо от тяхната същественост и значение за постигане на целите на екологичния и зелен преход. В отделно приложение Ви изпращаме предложение на Браншово сдружение на практикуващите лесовъди и горски предприемачи в България (член на БСК), съдържащо предложения за реформи и инвестиции в сектор Горско стопанство. Независимо от липсата на време за включване на нови проекти в рамките на НРВУ, считаме, че предложенията за реформи могат да бъдат обхванати, доколкото могат да бъдат финансирани и от националния бюджет, а същевременно ще се даде ясна заявка за политически ангажимент за развитие на горския сектор. (моля вж. *подробното предложение в Приложения № 2*).

Дигитален преход

Държавите членки следва да се съсредоточат върху реформите и инвестициите, които подобряват **свързаността**. Развиването на **цифровите умения** на всички равнища е условие, за да се гарантира, че всички европейци могат да участват в обществото и да се възползват от цифровия преход. Това ще изисква **реформи в областта** на основното и висшето **образование, както и обучение през целия живот**, с цел подпомагане на пазара на труда в преход и разработване и внедряване на ключови цифрови технологии и оформяне на цифровото бъдеще на Европа. **Преобразуването на публичната администрация, включително цифровизацията на правосъдните системи, чрез използването на нови поколения цифрови инструменти** ще подобри административните процеси и ще улесни онлайн взаимодействието с гражданите и предприятията. **Цифровизацията на предприятията** следва да се ускори чрез устойчивото използване на цифрови решения и устойчивата на кибератаки цифрова трансформация във всички сектори. Разработването на цифрови решения ще бъде ключов фактор за екологичния преход. **Реформите и инвестициите, които дават възможност за изкуствен интелект, високопроизводителни изчислителни технологии, киберсигурност, квантови технологии и инфраструктура, сигурна свързаност, микроелектроника и електронни компоненти, инфраструктура и услуги в облак, космически услуги или блокова верига** представляват уникална възможност за увеличаване на производителността в дългосрочен план и за осигуряване на водеща роля на Европа в тези конкурентоспособни в световен мащаб сектори⁶.

Българският план в тази част е фокусиран в четири основни направления:

- разгръщане на широколентова инфраструктура;
- повишаване на цифровите умения на населението;
- ускоряване внедряването на цифрови технологии в предприятията;
- разгръщане на електронното управление и електронни услуги.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0575&from=en>

Делът на средствата, заделени за дигитален преход са в размер на 23.5%

Коментари:

Българският план следва основните инициативи, определени като приоритетни от Европейската комисия в областта на т.нар. дигитален преход.

„Цифрова свързаност“

Относно Реформа 3⁷ „Създаване на благоприятна бизнес среда“ за цифрова свързаност, препоръчваме да се насърчи и използването на Европейската блокчейн инфраструктура за услуги (European Blockchain Service Infrastructure - EBSI), както и да се осигурят необходимите инвестиции за дизайн, разработка и инсталиране на EBSI възли и приложения в България с цел интеграция и съвместимост с EBSI инфраструктурата в други страни членки.

Използването на Европейската блокчейн инфраструктура за услуги дава възможност за свързване на информационни системи на отделни звена на публичната администрация на Република България, като същевременно допринася за увеличаване на киберсигурността в процесите на предоставяне на услуги на граждани. Тя ще допринесе съществено за дигиталната трансформация на публичните услуги в България, включително и в контекста на последните регулаторни инициативи за Европейска дигитална идентичност и портфейл.

Дигитални умения

Подкрепяме изграждането на национална онлайн платформа за обучение на възрастни. Същевременно, отново обръщаме внимание, че е необходимо цялостно и комплексно решение на съществуващите значителни структурни и съдържателни проблеми в сектора обучение на възрастни и в системата за учене през целия живот.

Преобразуване на публичната администрация, включително цифровизацията на правосъдните системи, чрез използването на нови поколения цифрови инструменти

Приветстваме всички инвестиции и реформи, насочени към постигане на реални резултати за завършване на т.нар. **електронно управление**, което е един от ключовите лостове за подобряване на бизнес средата. От особена важност са всички инвестиции за реализиране на регистровата реформа. От ключово значение е и повишаване на капацитета на държавната администрация за правилното изпълнение на тези реформи. Като един от основните потребители на електронни услуги, тук е съществена ролята и на бизнес организациите за наблюдение на процеса по изпълнение на тези реформи и качествено изпълнение на свързаните с тях инвестиции.

Дигитализация на предприятията

В новия вариант на **Програмата за икономическа трансформация** е отпаднал Фонд „Подкрепа за дигитализация в предприятията“, като на негово място е включена Ваучерна схема за ИКТ решения и киберсигурност в МСП. Дигитализацията на предприятията може частично да бъде подпомогната и по второто направление на Програмата за икономическа трансформация – Иновации. Ваучерната схема ще включва подкрепа за дейности като предоставяне на услуги за ИКТ дигитален маркетинг, уеб-базирани ИКТ услуги за платформи, уебсайтове, мобилни приложения и др., придобиване на софтуер за оптимизиране на управленски, производствени и логистични процеси,

⁷ Стр. 138

въвеждане на мерки за осигуряване на информационна и киберсигурност като важен елемент от процеса на дигитализация на предприятията.

Концепцията за подкрепа дигитализацията на предприятията би следвало да бъде в посока целеви инвестиции за масово навлизане на решения, базирани на облачни технологии, изкуствен интелект, блокчейн, умни фабрики и др. Финансиране за закупуване на компютри и базов софтуер за управление на бизнеса, както и за услуги, свързани с дигитален маркетинг и уебстраници нито ще произведат търсения ефект на дигитална трансформация, нито ще допринесат за по-доброто позициониране на българския бизнес на глобалните пазари. Намираме за удачно да се финансират консултантски услуги, свързани с **оценка на зрелостта и готовността на компаниите за дигитална трансформация**, както и за разработване на стратегии за дигитална трансформация. В предишни наши коментари сме правили аналогични предложения, в т.ч. и оценка на готовността за дигитална трансформация по икономически дейности. Това ще позволи обективно да се измери и ефекта от вложените средства, както и ще даде ясна представа на компаниите какви стъпки следва да предприемат, ако желаят да дигитализират процесите в компаниите си и да създадат съответната екосистема.

Справедливост

Следва да се положат всички усилия, за **да се предотврати трайното вкореняване на безработицата и социалното изключване** и за да се улесни приспособяването на пазара на труда, за което допринасят екологичният и цифровият преход. Особено важно да се осигури равен достъп до **висококачествено образование** и обучение за групите в неравностойно положение, за да се компенсира фактът, че понастоящем социално-икономическата среда е най-важният фактор за резултатите от образованието на децата и младите хора. Гарантирането на **равен достъп до образование, качествено здравеопазване, както и укрепването на дългосрочните грижи** ще стават все по-важни и защото пълното въздействие на COVID-19 върху общественото здраве ще продължи в продължение на години. Осигуряването на висококачествени **здравни услуги**, които са фискално стабилни и достъпни, допринася за едно здраво и устойчиво общество и за осигуряването на продуктивна работна сила⁸.

Коментари:

Социално включване

Смятаме, че реформите и инвестициите, насочени към насърчаване на социалното включване на уязвимите групи (хора с увреждания, възрастни хора и деца, лица и семейства в неравностойно положение и др.) и повишаване на качеството и разширяване на обхвата на предоставяните социални услуги са разумно определени и създават предпоставки да доведат до постигане на заложените цели, ако бъдат правилно реализирани. Напълно удачно е решението за кодификация на социалното подпомагане в самостоятелен Кодекс за социална подкрепа, за да има ясно разграничаване с услугите, които държавата предоставя в рамките на социалното подпомагане и правата, произтичащи от социалното осигуряване.

За изключително полезна намираме инвестицията, насочена към повишаване на ефективността и качеството на предоставяните административни услуги в системата на Агенцията по заетостта – “Агенция по заетостта - заетост за иновативна, свързваща и справедлива България”.

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0575&from=en>

Образование

Набелязаните мерки и действия в „Комплексна образователна реформа в предучилищното и училищното образование и учене през целия живот“ са правилни и уместни, но както вече отбелязахме, е необходимо цялостно и комплексно решение на съществуващите значителни структурни и съдържателни проблеми в сектора обучение на възрастни и в системата за учене през целия живот.

Поддържаеме мнението, че е крайно необходимо **институционализирането на сектора обучение на възрастни чрез приемане на съответната нормативна уредба и създаване на Национална агенция за учене през целия живот**, която да бъде към Министерския съвет и на пряко подчинение на вицепремиер, **като надведомствена институция, която координира политиките в областта на ученето през целия живот**. За да не се създават паралелни и допълнителни административни структури, като координираща институция може да се използва Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО), но след извършването на необходимите промени в нейния статут, правомощия и експертен капацитет.

Научни изследвания и иновации

Изведени са основните проблеми и предизвикателства, но в целите е пропуснато да се отдели внимание на необходимостта от укрепване на връзката между науката и индустрията.

Препоръчваме да се извърши подходящият анализ за преодоляване на препятствията, които съществуват пред използването и внедряване на технологии и научни продукти, разработени в българските научни институции, в предприятия в страната, т.е. *„между участниците в процеса по създаване и реализиране на трансфер на научни резултати и иновации“*.

Подобряване на ефективността и ефикасността на научните изследвания във висшите училища и научните организации.

Тук е описан статута на „научноизследователски висши училища“ който вече беше нормативно въведен от Министерство на образованието и науката (МОН), но остава изключително спорен. Моделът сравнява несравнима съвкупност от факултети и професионални направления, което може да доведе до парадокс университети с изследователски статут да имат много по-скромни научни резултати спрямо такива с неизследователски статут и по този начин да не се постигнат поставените цели. В тази връзка предлагаме да се обмисли възможност и да бъде въведен статут на „изследователски професионални направления“.

Здравеопазване

Според БСК, електронизацията на здравеопазването трябва да стане стратегически приоритет в дейността на всички звена на здравната система. Коронакризата подчерта редица проблеми, натрупвани с десетилетия. Предвидените инвестиции и реформи са належащи и безспорно важни, но сектора се нуждае от много решителни действия, които трябва да продължат паралелно с тези, включени в НПВУ. Основни проблеми и предложения за решения се съдържат в становище на Икономическия и социален съвет по „Проект на Национална здравна стратегия 2021-2030“, изготвено по покана на

Министерството на здравеопазването⁹, по което докладчици бяха представители на БСК и КНСБ.

Връзка с Европейския семестър

Планът предвижда редица реформи, свързани със Специфичните препоръки към България от 2019 и 2020 г., което е и едно от изискванията към НПВУ. Част от реформите са насочени и към постигане на целите, заложи за постигане на зелен и дигитален преход.

„Бизнес среда“

Като работодателска организация за нас представляват особен интерес реформите, свързани с подобряване на бизнес средата. Независимо, че част от реформите не касаят бизнес средата, а отразяват някои от Специфичните препоръки към България, изразяваме удовлетворение от поетапното обогатяване с всяко изменение на тази част от плана, в сравнение с изходната позиция на първоначалния вариант. Все пак стои и огромното предизвикателство за тяхното качествено и срочно изпълнение.

Приветстваме и новите реформи, включени в частта Бизнес среда, а именно Реформа 11 „Разрастване България“ и Реформа 12 „Съвет за икономически анализи“.

Реформата „Разрастване България“

Реформата е насочена към развитието на високотехнологичния сектор в страната и цели подобряване на икономиката, чрез подпомагане изграждането на индустрии с висока добавена стойност. **Споделяме изложеното виждане, че развитието на компании в България с висока пазарна оценка е от ключово значение за разширяването и утвърждаването на средната класа в страната.** Това би спомогнало и за повишаване привличането на директни външни инвестиции. България чувствително изостава с изграждането на благоприятна среда, насърчаване развитието на високотехнологични компании, развиващи продукти и услуги с висока добавена стойност и не отразява в достатъчна степен новите икономически реалности. Основополагащите фактори за успешното развитие на икономика, с висока добавена стойност са: достъп до таланти и висококвалифицирани специалисти, достъп до капитали и улеснение на стартирането и управлението на бизнес в страната. Смятаме, че предложените дейности, насочени към изменения в законодателството са стъпка в правилната посока, макар и в годините назад да са правен неколнократни опити както за уреждане на личния фалит, така и за намаляване на сроковете за „изход от пазара“ (производство по ликвидация). Тези опити не се увенчаха с успех, но търсенето на работещо решение следва да продължи.

Заслужава подкрепа и предложението за разработване и приемане на модернизирана нормативна рамка, чрез която да се създадат **условия и мотивация пенсионните фондове да инвестират в Алтернативни инвестиционни фондове**, като се гарантира риска на вложенията на осигурените лица. Предложението може да се разглежда съвместно и с възможността от въвеждане на **мултифондове** (фондове със сегментиран инвестиционен портфейл за различните възрастови групи) и **създаване на възможност за увеличаване на инвестиционната активност на пенсионноосигурителните дружества**. По този начин ще се стимулира допълнителната диверсификация и възможности за инвестиране в различни по своята степен на риск инвестиции. Смятаме, че така ще се създаде предпоставка за по-добро управление на

⁹ https://esc.bg/wp-content/uploads/2021/09/ESC_4_008_2021.pdf

ресурсите, възможности за увеличаване на доходността на вложените от осигурените лица средства, както и подпомагане развитието на местната икономика.

Реформа 12: „Съвет за икономически анализи“

Като положителна оценяваме целта да се поставят основите на процес на постепенно и устойчиво осигуряване на правителството със задълбочена академична икономическа експертиза, която да бъде отправна точка при вземането на стратегически и дългосрочни икономически решения. За съжаление в България систематично се руинира капацитета на висшата държавна администрация по отношение на стратегическото планиране. След закриването в началото на 90-те години на Института за държавно и стопанско управление към МС и на ред други изследователски и аналитични звена в областта на икономиката, правото и държавното управление, държавната администрация в България е оставена без собствени възможности, ресурси и институции с адекватен аналитичен и проучвателен капацитет. През 2010 г. беше закрыта и Агенцията за икономически анализи и прогнози към МФ, с което бе сложен край на публикуването на официални дългосрочни макроикономически прогнози, служещи за основа при разработване на основните стратегически документи. В резултат на това, редица национални ключови значими секторни документи бяха базирани върху дългосрочни прогнози разработени извън България.

Препоръка: Да се добави текст в НПВУ, според който в съвета за икономически анализи да бъдат включени и представители социалните партньори.

Коментари относно „Част 4. Оценка на въздействието“

В НПВУ е записано, че *„Средногодишната инфлация през 2021 г. се прогнозира да бъде 1.8%.“* В същото време според коригираната прогноза на БНБ от м. юли се очаква средногодишната инфлация през 2021г. да бъде 3.5%. Това е много сериозно разминаване в прогнозите на две публични институции. Намираме прогнозата на БНБ за по-прецизна, поради което сме на мнение, че НПВУ трябва да се синхронизира с нея.

Предвиденото увеличение на реалната производителност на труда от 0.6% за целия период на действие на НПВУ е твърде ниско, което поставя под въпрос ефективността на инвестициите, заложи в Плана.

С УВАЖЕНИЕ,

ДОБРИ МИТРЕВ

Председател на УС на БСК